

JAARVERSLAG 2024

STICHTING PLASTIC FREE SEA

Bestuur:

Voorzitter:	Merijn Tinga
Penningmeester:	Stefan Brugman
Secretaris:	Lisette Heijke

Raad van Advies:

Jan Oldenburger	Voormalig partner Roorda communicatie bureau
Christine Swankhuizen	Tabula Rasa
Peter d' Angremond	Directeur Fairtrade Nederland
Edo Smid	RWE advocatuur

INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord
2. Pijler 1: Expedities en statiegeldcampagnes
3. Pijler 2: Plastic Avengers Conferenties
4. Pijler 3: Plastic Avengers Campagnes
5. Pijler 4: Podcasts
6. Pijler 5: Onderzoek & lobby zwerfafvalrisico
7. Cupkickstarter (afsluiting campagne)
8. Financiële verantwoording
9. Dankwoord

VOORWOORD

2024 was een jaar vol beweging. Letterlijk – met honderden kilometers afgelegd over rivieren, zeeën en wegen. Maar ook figuurlijk – in onze campagnes, in beleidskamers, en in het maatschappelijke gesprek over plasticvervuiling.

Tegelijk was het een jaar van nieuwe spanningen en verschuivende prioriteiten. Sinds de Amerikaanse verkiezingen en de toegenomen geopolitieke onrust lijkt duurzaamheid voor velen naar de achtergrond verschoven. Er waait een nieuwe politieke wind, ook in Europa. De aandacht voor milieu, circulariteit en lange termijnoplossingen staat onder druk.

Maar plasticvervuiling is geen ideologisch vraagstuk. Het is een concreet, zichtbaar probleem dat vraagt om pragmatische en doeltreffende maatregelen. Daar blijven wij ons voor inzetten.

In 2024 hebben we grote stappen gezet. We brachten onze ervaring en kennis over statiegeld naar Groot-Brittannië en Frankrijk, spraken in Westminster en ontmoetten de burgemeester van Parijs. We organiseerden er een conferentie, en kijken vooruit naar het vervolg van onze expeditie in 2025: van Parijs naar Nice, waar we zullen eindigen bij de UN Ocean Conference.

In Nederland hebben we niet stilgezeten. We lanceerden een nieuw onderzoeksproject naar het zwerfafvalrisico van verpakkingen, een innovatieve benadering om ontwerp en beleid samen te brengen. Rond dit thema organiseerden we een conferentie met verpakkingsontwerpers en producenten – een nieuwe doelgroep die we wisten te betrekken. We zien dit als de volgende grote stap na statiegeld: verpakkingen futureproof maken door hun risicoprofiel te erkennen én te verlagen.

We gaven een stem aan de community met sprekende podcasts en een nieuwe film. We boden opnieuw een petitie aan en roerden ons in het debat rond de plastic toeslag.

Om richting te geven aan onze missie hebben we vijf pijlers geïdentificeerd die de koers van Stichting Plastic Free Sea bepalen:

1. **Expedities** – grensverleggende tochten in buurlanden zonder statiegeld, om statiegeld op de kaart te krijgen.
2. **Plastic Avengers Conferenties** – ontmoetingsplekken voor een bredere doelgroep, van ontwerpers tot beleidsmakers.
3. **Plastic Avengers Campagnes** – in samenwerking met zwerfafvalheld Dirk Groot, gericht op de actieve opruimgemeenschap.
4. **Podcasts** – als medium om onze visie, verhalen en kennis te delen.
5. **Zwerfafvalrisico-onderzoek & lobby** – gericht op toekomstbestendig verpakkingsbeleid.

Met deze heldere focus, onze ervaring en onze groeiende slagkracht zijn we klaar om door te pakken. We nodigen sponsors, fondsen, bedrijven en beleidsmakers uit om samen met ons het verschil te maken.

Want de strijd tegen plasticvervuiling vraagt om vastberadenheid, creativiteit én samenwerking.

Merijn Tinga

Plastic Soup Surfer

Voorzitter Plastic Free Sea

PIJLER 1:

EXPEDITIES EN STATIEGELDCAMPAGNES

CAMPAGNE ‘LONDEN–PARIJS’: EUROPESE ACTIE VOOR STATIEGELD

In de zomer van 2024 zette de Plastic Soup Surfer zijn missie voort om statiegeld als krachtig wapen tegen plasticvervuiling op de Europese agenda te krijgen. Na zijn succesvolle tocht van Oslo naar Londen in 2023 – waarbij hij een op de Zweedse kust gevonden Engels PET-flesje van het merk Lucozade terugbracht naar de minister, Lords en MP's in Westminster – richtte Merijn Tinga ditmaal zijn vizier op Frankrijk.

De surfexpeditie Londen–Parijs, zijn tiende in totaal, begon op 22 juni 2024 vanaf de iconische Tower Bridge. Op een zelfgebouwd windsurfboard van gerecyclede materialen – waaronder plastic flesjes uit de Thames en Seine – legde Tinga meer dan 850 kilometer af over rivieren, kanalen en open zee. Onderweg sprak hij met lokale bestuurders, deed mee aan beach clean-ups en droeg een alternatieve ‘Olympische fakkel’ van gerecycled plastic met zich mee: een verbindend object dat van hand tot hand ging tussen activisten, politici en NGO's.

De finish vond plaats op 11 juli in Parijs, bij de Eiffeltoren. Daar ontmoette Tinga burgemeester Anne Hidalgo, met wie hij sprak over de Nederlandse statiegeldervaringen. Diezelfde avond organiseerde hij een conferentie in de Académie du Climat, waar hij samen met Franse stakeholders werkte aan vervolgstappen. Hij overhandigde videoboodschappen van voormalig ministers en beleidsmakers uit Noorwegen, Estland, Australië en Nederland – allen pleitbezorgers van statiegeldsystemen – en deelde de indrukwekkende resultaten uit Nederland.

De campagne werd vastgelegd in de documentaire ‘*Upstream to Paris: A Quest Against Plastic*’, gericht op een Frans publiek. [Deze korte film](#) laat zien hoe de tocht, de ontmoetingen én de boodschap samenkomen tot een krachtig pleidooi voor systeemverandering.

LOBBY IN GROOT-BRITTANNIË

Op 31 januari 2024 reisde Tinga af naar Westminster op uitnodiging van de Britse NGO Keep Britain Tidy, om opnieuw met parlementariërs in gesprek te gaan. De invoering van statiegeld in het Verenigd Koninkrijk dreigt namelijk opnieuw uitgesteld te worden. In Westminster overhandigde hij persoonlijke videoboodschappen van internationale gezaghebbenden en pleitte hij voor doorpakken.

Zijn bevindingen verwerkte hij in een indringende podcastaflevering waarin hij vertelt hoe het er achter de schermen aan toegaat, met echo's van de industrie-lobby die hij ook in Nederland tegenkwam.

 Beluister de podcast over deze Westminster-missie:
[Podcast: Naar Londen voor statiegeld \(31 januari 2024\)](#)

VERVOLG: PARIJS–NICE

De campagne gaat in 2025 verder met een nieuwe expeditie: van **Parijs naar Nice**, een afstand van 1250 kilometer langs de Seine, de Rhônevallei en de Middellandse Zeekust. Opnieuw staan ontmoetingen gepland met wethouders, NGO's en activisten. De finish vindt plaats vlak vóór de UN Ocean Conference, waar Merijn Tinga als spreker is uitgenodigd tijdens het officiële Pre-event.

Vertrek uit Londen

Onderweg over de Siene

In gesprek met burgemeester Anne Hidalgo (Parijs) over statiegeld

PIJLER 2:

PLASTIC AVENGERS CONFERENTIES

PLASTIC AVENGERS CONFERENTIE 2024 (PAC24)

ACHTERGROND EN DOELSTELLING

De vierde Plastic Avengers Conferentie (PAC24) werd georganiseerd op 22 september 2024 als een inspirerend en strategisch platform om de volgende stap in de aanpak van zwerfafval en wegwerpplastic te verkennen. De conferentie vond plaats op World Cleanup Day, met een duidelijke boodschap: opruimen alleen is niet genoeg – structurele oplossingen en systeemveranderingen zijn noodzakelijk.

PAC24 bracht wetenschappers, beleidsmakers, ondernemers en activisten samen om innovatieve ideeën en beleidsmaatregelen te bespreken die plasticvervuiling bij de bron aanpakken. De conferentie werd geïnitieerd door Merijn Tinga (Plastic Soup Surfer) en Dirk Groot (Zwerfinator) en ondersteund door diverse experts en organisaties uit de sector. Now New Next was de mede-organisator dit jaar. Door samen te werken met een communicatie bureau met specialisatie duurzame verpakkingen konden we ons netwerk en doelgroep vergroten.

WAAROM PAC24?

De conferentie was bedoeld om:

- Het concept Zwerfafvalrisico te introduceren bij een nieuwe doelgroep, waaronder verpakkingsontwerpers en beleidsmakers.
- Nieuwe verpakkingsinnovaties en beleidsmaatregelen te presenteren die bijdragen aan het verminderen van wegwerpplastic.
- Actieve samenwerking tussen stakeholders te stimuleren – van industrie tot politiek en wetenschap – in de workshop rondes.
- Concrete beleidsacties te genereren, gericht op effectieve regelgeving en duurzaam ontwerp.

RESULTATEN EN IMPACT

De conferentie heeft directe invloed gehad op het politieke debat over plasticvervuiling. Twee belangrijke uitkomsten waren:

- **Een motie van Kamerlid Geert Gabriëls (PvdA/GroenLinks):** Tijdens de afsluiting van de conferentie werd een motie aangeboden aan Gabriëls, gericht op verdere maatregelen tegen plasticvervuiling.
- **Toezegging van staatssecretaris Chris Jansen:** Hij verklaarde dat het zwerfafvalrisico binnen de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) nader onderzocht en besproken zal worden. Dit is een belangrijke stap richting sterkere regelgeving waarin producenten daadwerkelijk verantwoordelijk worden gesteld voor het afval dat hun producten veroorzaken.

PROGRAMMA EN HOOGTEPUNTEN

De conferentie bestond uit een mix van lezingen, paneldiscussies, brainstormsessies en pitches van innovatieve oplossingen.

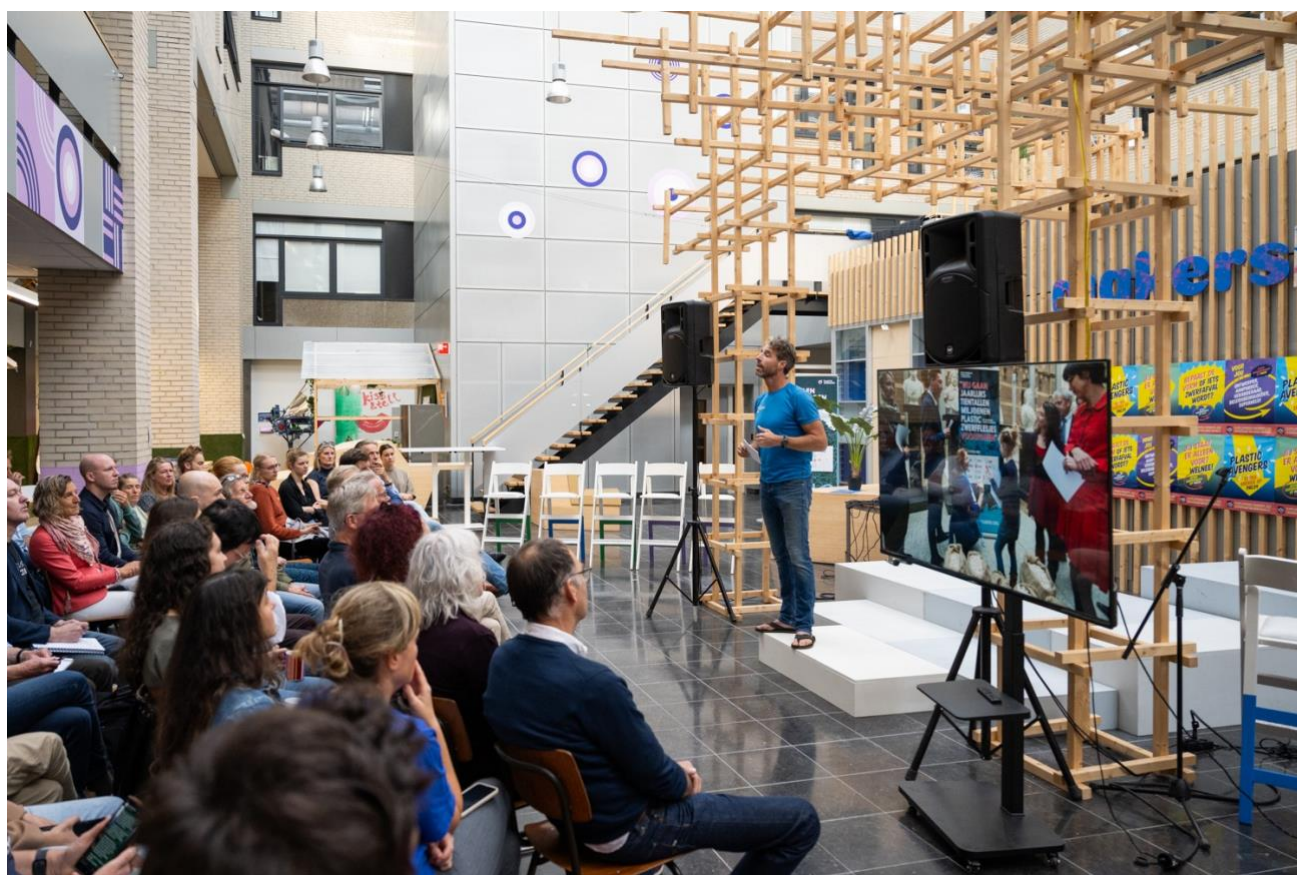
- Keynotes van experts zoals Merijn Tinga over de toekomst van zwerfafvalbeleid en Dirk Groot over de rol van data en regelgeving.
- Paneldiscussies met ondernemers, ontwerpers en beleidsmakers over alternatieven voor plastic en de impact van regelgeving.
- De **Spronck Prijs-finalisten**, waarbij de meest innovatieve ideeën op het gebied van duurzame verpakkingen werden gepresenteerd.
- Brainstormsessies onder leiding van experts en ondernemers om tot concrete oplossingen te komen.
- Pitches van de winnende ideeën, met ondersteuning van deskundigen en feedback van het publiek.

VERANTWOORDING EN TOEKOMST

De investering in PAC24 was gericht op het versnellen van systeemverandering richting een op verpakkingsontwerp gerichte kijk als het om zwerfafval gaat. Door een breed netwerk van experts, beleidsmakers en ondernemers bij elkaar te brengen, heeft de conferentie gezorgd voor concrete vervolgstappen in beleid en innovatie.

De toezegging van staatssecretaris Chris Jansen en de politieke aandacht voor dit thema laten zien dat deze aanpak directe impact heeft op regelgeving. Met het succes van PAC24 is de basis gelegd voor verdere samenwerking en nieuwe initiatieven in de strijd tegen plasticvervuiling.

De conferentie zal in 2025 (PAC25) een vervolg krijgen en uitgroeien tot een structureel moment om de voortgang te monitoren, ideeën te delen en de dialoog tussen maatschappij en beleid open te houden.

Conferentie in de Makers Centrale Leiden september 2025

Overhandiging gezamenlijke Tweede Kamer Motie aan kamerlid Geert Gabriels (die het inbracht 19 december 2024)

Deelnemers aan de conferentie

PIJLER 3:

PLASTIC AVENGERS CAMPAGNES

DATA ALS WAPEN TEGEN ZWERFAFVAL

De strijd tegen plasticvervuiling vraagt om meer dan opruimen en bewustwording: het vraagt om actie bij de bron, op basis van harde gegevens. Daarom organiseren wij onder de vlag van **Plastic Avengers Campagnes** doelgerichte burgerwetenschappelijke acties waarbij we data verzamelen over specifieke vervuilende producten. Dit doen we in nauwe samenwerking met zwerfafval analyst Dirk Groot (Zwerfinator). Door burgers en vrijwilligers uit te rusten met onze gebruiksvriendelijke app, brengen we de realiteit van plasticvervuiling op straat in kaart – en zetten we die om in politieke druk.

Onze aanpak is gebaseerd op drie pijlers:

1. **Data verzamelen** via foto's van zwerfafval, geüpload met de Plastic Avengers App.
2. **Vervuilers aanspreken** met visueel bewijsmateriaal.
3. **Politieke actie forceren** op basis van burgerdata, in samenwerking met beleidsmakers en maatschappelijke organisaties.

De campagnes in 2024 bewezen opnieuw dat deze strategie werkt. Hieronder lichten we drie toonaangevende campagnes uit.

CAMPAGNE: 'BAKZEIL' – TEGEN DE INEFFECTIEVE PLASTIC TOESLAG

DOELSTELLING

In januari 2024 lanceerden we samen met Zwerfinator (Dirk Groot) de campagne '**Bakzeil**'. Doel: aantonen dat de in 2023 ingevoerde plastic toeslag op voedselverpakkingen onvoldoende werkte, en pleiten voor effectievere maatregelen.

De toeslag – bedoeld om het gebruik van wegwerpplastic met 40% te verminderen – bleek in de praktijk vooral een papieren maatregel: ondernemers mochten zelf het bedrag bepalen én hoefden het niet af te dragen. Hierdoor ontstond een perverse prikkel om juist door te gaan met plastic.

AANPAK

Met meer dan 200 deelnemers werden duizenden foto's verzameld van plastic voedselverpakkingen in het zwerfafval. De resultaten toonden aan dat:

- Er geen merkbaar verschil zichtbaar was in plasticvervuiling sinds invoering van de toeslag.
- Piepschuim containers, ondanks het verbod in 2023, nog steeds werd gebruikt.
- De verschuiving naar karton al eerder was ingezet, grotendeels door initiatief van grote ketens.

RESULTATEN

- **De plastic toeslag werd afgeschaft** na de presentatie van ons onderzoek in de Tweede Kamer. Al hadden we gewild dat ze direct door hadden gezet en alle plastic bakjes waar alternatieven voor bestonden zouden verbieden.
- **De staatssecretaris Chris Jansen zegde toe** om samen met de Plastic Avengers een lijst op te stellen van plastic verpakkingen waarvoor haalbare alternatieven bestaan.
- **Rapport Bakzeil** – [lees het hier](#)

CAMPAGNE: NATIONALE PRULLENBAKTELDAG

DOELSTELLING

Op 3 november 2024 organiseerden wij voor het eerst de **Nationale Prullenbakteldag**. Aanleiding: negatieve berichtgeving over zwerfafval rondom opengetrokken prullenbakken, vooral in Amsterdam. Wij wilden op basis van data aantonen wat er werkelijk speelt – en waar de oplossing ligt.

AANPAK

Ruim 200 deelnemers verzamelden foto's van meer dan 10.000 prullenbakken in 100+ gemeenten. Daarmee werd het eerste nationale burgerwetenschappelijk onderzoek naar de staat en inhoud van prullenbakken in Nederland uitgevoerd.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- **Statiegeld werkt:** sinds invoering is het aandeel flesjes en blikjes in zwerfafval met 80% afgenomen.
- **Toegenomen plundering van afvalbakken**, vooral in stadscentra waar geen inleverpunten zijn. Zogenaamde 'toeristenbakken'
- **Opengetrokken bakken veroorzaken extra zwerfafval**, maar het probleem zit in de inrichting van het systeem.

AANBEVELINGEN

- Meer inleverpunten in binnensteden. In verhouding tot de uitgifte punten.
- Prullenbakken aanpassen voor betere toegang tot premiejagers.
- Overwegen van **donneerringen** om rommel te voorkomen en statiegeld te doneren.

De Nationale Prullenbakteldag krijgt in november 2025 een vervolg.

Hoor het radio 1 interview [hier](#)

CAMPAGNE: 'ZUIGZAK' – TEGEN DE DRINKPOUCH

AANLEIDING EN DOEL

Drinkpouches zoals Capri-Sun zijn een groeiend probleem. Na de invoering van statiegeld op blikjes en flesjes blijkt het aantal drinkpouches op straat met 50% te zijn toegenomen. Deze verpakkingen zijn nauwelijks recyclebaar, vaak van multilayer materiaal.

AANPAK

We riepen burgers op om via de Plastic Avengers app foto's van drinkpouches in het zwerfafval te verzamelen. Tegelijkertijd gingen we met deze data in gesprek met fabrikanten en beleidsmakers. We ondersteunden de '**Tegenpetitie**' van VuilnisOproer tegen de lobby van Capri-Sun die pleitte voor een terugkeer van plastic rietjes.

Zie de aankondigende VLOG [hier](#)

DOEL

- Bewijs verzamelen van het aandeel drinkpouches in het zwerfafval.
- Politieke druk verhogen om deze verpakkingsvorm te verbieden of te onderwerpen aan statiegeld.

WAAROM DE PLASTIC AVENGERS APP AANPAK WERKT

De Plastic Avengers Campagnes tonen aan dat burgers een sleutelrol kunnen spelen in systeemverandering – als ze de tools krijgen om hun waarnemingen te onderbouwen met data. Door het verzamelen van visueel en kwantitatief bewijs maken we zichtbaar wat anders onzichtbaar blijft. Daarmee veranderen we het gesprek van gevoel naar feiten – en van frustratie naar actie.

De APP is sinds november van dit 2024 in beheer genomen door **Kabisa software ontwikkelaars**. Zij zullen Pro-Bono de verdere ontwikkeling en onderhoud van de app op zich nemen nadat Incentro hier in 2018 voor ons aan was begonnen.

Aanbieden petitie Bakzeil over voedsel containers in de Tweede Kamer

PIJLER 4:

PODCASTS

PODCASTS ALS STRATEGISCH INSTRUMENT VOOR SYSTEEMVERANDERING

Als Stichting Plastic Free Sea zetten we podcasts in als krachtig middel om onze boodschap te verspreiden, onze netwerken te versterken en systeemverandering te versnellen. De **Plastic Soup Surfer Podcast** is in 2024 uitgegroeid tot een strategisch communicatiekanaal waarin we verhalen vertellen, beleidsmakers interviewen, kritische vragen stellen en actuele thema's uitdiepen.

Waar expedities de aandacht trekken en campagnes directe actie oproepen, bieden podcasts ons de ruimte voor reflectie, verdieping en beïnvloeding van het maatschappelijke debat. In 2024 produceerden we meerdere spraakmakende afleveringen waarin plasticbeleid, internationale ontwikkelingen en de toekomst van verpakkingen centraal stonden.

De luistercijfers groeien nog altijd en variëren tussen van een kleine duizend tot enkele honderden downloads en streams afhankelijk van het onderwerp.

WAAROM PODCASTS?

1. Versterken van ons netwerk

Door gasten uit te nodigen uit politiek, wetenschap, bedrijfsleven en activisme, bouwen we aan een breed en relevant netwerk. De gesprekken leiden vaak tot vervolgacties, samenwerkingen of uitnodigingen.

2. Onafhankelijke verdieping

De podcast is ons eigen kanaal – vrij van commerciële invloeden of mediakaders. We brengen onze visie, zonder filter, direct bij luisteraars die betrokken en geïnformeerd willen blijven.

3. Toegang tot sleutelfiguren

Een podcastuitnodiging is vaak de sleutel tot een gesprek met invloedrijke mensen. Juist in de setting van een open dialoog ontstaat ruimte voor inhoud, nuance en verbinding.

4. Beïnvloeding van het debat

Door actuele thema's te belichten zoals plastic export, statiegelddiscussies of het VN-plasticverdrag, bepalen we mede welke onderwerpen maatschappelijk en politiek aandacht krijgen.

PODCASTS IN 2024: OVERZICHT EN IMPACT

DE LOBBY IN LONDEN | *STATIEGELD CULTUURCLASH*

Verslag van Merijn's reis naar Westminster op 31 januari 2024. Hij sprak er met Britse parlementsleden over de invoering van statiegeld, overhandigde videoboodschappen van internationale oud-ministers en reflecteerde op de weerbarstige realiteit achter de schermen. De aflevering laat zien hoe de lobby in het VK echo's oproept van de Nederlandse strijd vóór 2021.

CLEANUP SCAMS & PLASTIC EXPORT

Een kritische blik op commerciële cleanup-campagnes en het effect ervan. We bespreken onder meer de verkoop van WWF-armbandjes, onderzoeken de claims van organisaties als 4OCEAN en bespreken de nieuwe EU-wet die plasticexport naar niet-OESO-landen verbiedt. Met gasten als Romain Mari (Ocean Born Foundation) en prof. Arnold Tukker.

ZWERFAFVAL GEHALVEERD – *SUCCESVOLLE GEMEENTELIJKE AANPAK*

Een hoopvolle aflevering waarin Merijn en Dirk Groot (Zwerfinator) de impact van gemeentelijk beleid analyseren. In een gemeente waar over acht jaar het zwerfafval halveerde, bespreken ze wat werkte – en wat we hiervan kunnen leren voor de rest van Nederland.

WAAROM LUKT STATIEGELD MAAR NIET IN BELGIË?

Een diepgaand gesprek met Kira van den Ende (Bond Beter Leefmilieu) over het gebrek aan voortgang in België. Ondanks sterke voorbeelden uit omliggende landen, blijft de Belgische invoering steken in tegenlobby's, twijfel en uitstel.

WAT GEBEURT ER MET JOUW PLASTIC AFVAL?

Met Wendy de Wild (NVRD) duiken we in de paradox van plasticrecycling: waarom wordt gescheiden plastic toch verbrand? Een kritische blik op het systeem, de rol van gemeenten en de verantwoordelijkheid van supermarkten en producenten.

PLASTIC AKKOORD IN STUKJES – *WAAROM DE WERELD HET NIET EENS WERD IN BUSAN*

Een terugblik op de VN-top in Zuid-Korea met jurist Esther Kentin. Waarom liepen de onderhandelingen over een wereldwijd plasticverdrag stuk? Welke landen blokkeerden voortgang en wat betekent dit voor toekomstige afspraken?

De PODCASTS ZIJN [HIER TE HOREN](#)

Opname studioliijn 14 – Pro Bono ter beschikking gesteld door Richard den Haring

PODCASTS ALS PIJLER VAN ONZE STRATEGIE

De podcast is voor ons meer dan een communicatiemiddel – het is een **instrument om structuur te brengen, netwerk uit te bouwen, nieuwe doelgroepen aan te boren, een stem te geven aan nuance en allianties te bouwen**. Door complexe vraagstukken toegankelijk te maken, geven we onze luisteraars kennis, hoop en handelingsperspectief.

We blijven onze podcastserie in 2025 voortzetten met nieuwe afleveringen vanuit de campagne Parijs–Nice en updates uit de politiek, wetenschap en activistische frontlinies.

PIJLER 5: ZWERFAFVALRISICO – ONDERZOEK EN LOBBY

ONTWERPEN TEGEN ZWERFAFVAL: DE VOLGENDE GROTE STAP NA STATIEGELD

In 2024 zijn we gestart met een innovatief en visie rijk onderzoekstraject: het ontwikkelen van een **Zwerfafvalrisico Index** voor verpakkingen. Daarmee zetten we in op de volgende fundamentele stap in de aanpak van plasticvervuiling: preventie bij de bron, op basis van ontwerpkeuzes. Waar statiegeld systemen afvalstromen stuurt na gebruik, grijpt de Zwerfafvalrisico-benadering al in **bij de ontwerptafel**.

Want niet elke verpakking heeft dezelfde kans om in de natuur te belanden. En vrijwel geen enkele To-Go verpakkingen wordt ooit gerecycled: ze eindigen op straat, in een openbare prullenbak – en via die route vervolgens in de verbrandingsoven. De huidige LCA's houden hier geen rekening mee, en sturen daarmee ontwerp en beleid een verkeerde kant op.

Ons doel is helder: **creativiteit in de verpakkingindustrie ontgrendelen door middel van slimme financiële prikkels**, gericht op het minimaliseren van zwerfafvalrisico. Met het 'do no harm'-principe als leidraad: als recycling niet realistisch is, dan moet schade voorkomen worden.

WAAROM FOCUSSEN WE OP ZWERFAFVALRISICO?

De aanleiding voor dit programma is duidelijk:

- **90% van het zwerfafval** in Nederland betreft verpakkingen ontworpen voor To-Go consumptie (bron: Dirk Groot).
- Deze producten worden in de openbare ruimte geconsumeerd, waar de kans op foutieve afvoer of verlies op de loer ligt.
- Zowel zwerfafval als afval uit openbare prullenbakken wordt **niet gerecycled**, maar direct verbrand vanwege vervuiling (bevestigd o.a. door gemeente Amsterdam en Purmerend).
- Het onderscheid tussen afval in en náást de prullenbak blijkt irrelevant qua samenstelling: het gaat om dezelfde typen verpakkingen – met andere woorden, het **risico ligt bij het ontwerp zelf**.

- Toch zijn LCA's, heffingen en beleidscriteria enkel gebaseerd op recyclebaarheid – niet op gedrag of omgeving.

Dat moet anders.

WAT WE HEBBEN GEDAAN IN 2024

DESKSTUDIE & INVENTARISATIE

We begonnen met een uitgebreide **literatuur- en praktijkstudie** naar de factoren die bijdragen aan zwerfafvalrisico, in samenwerking met o.a. Zwerfinator Dirk Groot, Universiteit Twente en partners als Verpact en het KIDV. We analyseerden:

- Internationale publicaties over gedrag, verpakking en omgeving
- Wetenschappelijke studies (Wever et al., 2006–2023)
- Eigen veldonderzoek en zwerfafvaldata
- Casuïstiek rondom specifieke producten (zoals koffiebekers, drinkpouches, fastfoodverpakkingen)

We formuleerden een **eerste lijst van ontwerpgerelateerde risicofactoren**, waaronder:

Factor	Gevolg voor zwerfafvalrisico
Ontworpen voor buitengebruik	Verhoogd risico
Windgevoeligheid	Verhoogd risico
Sluitbaarheid	Lager risico
Volume (te klein/groot)	Verhoogd risico
Moet open worden gescheurd	Verhoogd risico
Losse onderdelen of rietjes	Verhoogd risico en schadelijkheid
Anti-zwerfafvallabel aanwezig	Lager risico
Composteerbaarheid	Lager schade, geen lager risico

Daarnaast onderzochten we de rol van **af dank-urgentie / wegwerpdrang**: verpakkingen die direct na gebruik vies zijn, lekken of onhandig zijn om mee te nemen, worden sneller afgedankt in de omgeving.

START ONTWIKKELING ZWERFAFVALRISICO INDEX

Op basis van deze inzichten zijn we gestart met de ontwikkeling van een **Zwerfafvalrisico Index**:

- **Identificatie en weging van factoren** (ontwerp, gedrag, omgeving)
- **Koppeling aan bestaande zwerfafvaldata**
- **Voorstel voor toepassing binnen beleid en tariefsystemen** (UPV)

In 2025 zetten we deze ontwikkeling voort, met als doel om een breed gedragen en toepasbare tool te ontwikkelen waarmee ontwerpers én beleidsmakers verpakkingen kunnen beoordelen én verbeteren.

PAC24: INTRODUCTIE BIJ HET WERKVELD

Op onze jaarlijkse **Plastic Avengers Conferentie (PAC24)** presenteerden we het concept van zwerfafvalrisico aan een zaal vol ontwerpers, beleidsmakers, producenten en ngo's. Dit leidde tot:

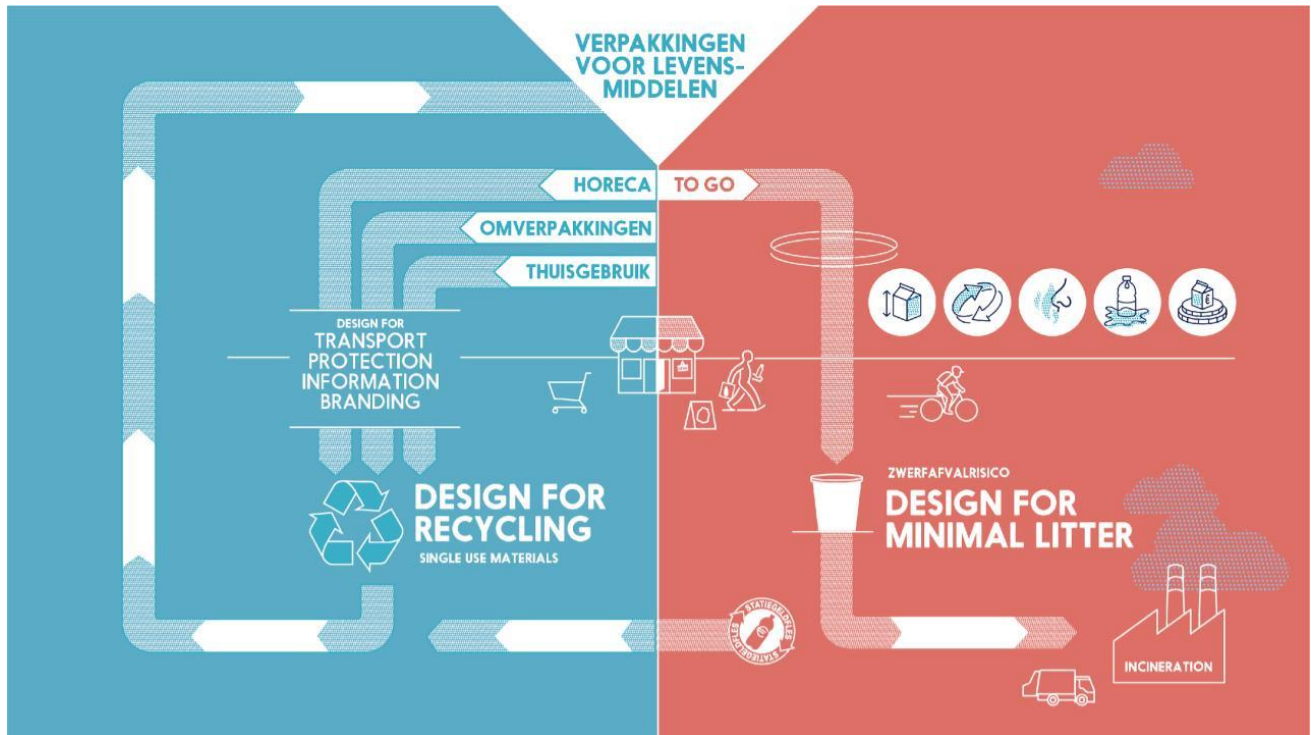
- Een motie van Kamerlid Gabriëls (GroenLinks-PvdA) waarin wordt opgeroepen tot beleidsactie
- Politieke toezegging van staatssecretaris Chris Jansen om het zwerfafvalrisico binnen de UPV verder te onderzoeken
- Concrete vervolgesprekken met het KIDV en Verpact

DE TOEKOMST: RICHTING SYSTEEMVERANDERING

Met deze pijler bouwen we aan een **nieuwe standaard voor verantwoord verpakken**. Recyclebaarheid alleen is niet genoeg. Het is tijd dat de context van gebruik, het gedrag van consumenten én de ontwerpeigenschappen samen worden gewogen. Met de **Zwerfafvalrisico Index** werken we toe naar:

- Verantwoord ontwerp voor de échte praktijk
- Financiële differentiatie in heffingen op basis van risico
- Beleidsmaatregelen die recht doen aan het gedrag én de impact van verpakkingen

In 2025 willen we de index verder valideren, toepassen op een eerste reeks producten en integreren in bestaande beleidskaders. Zwerfafvalaanpak bij de bron – dáár ligt de toekomst. En wij bouwen hem.

CUPKICKSTARTER (AFRONDING CAMPAGNE 2023)

Hoewel niet een van de vijf strategische pijlers, vormde het vervolg op de **Cupkickstarter Tour** van 2023 een belangrijk onderdeel van ons programma in het voorjaar van 2024. De campagne richtte zich op de overgang naar herbruikbare bekertjes in overheidsgebouwen, onderwijsinstellingen en binnenstedelijke koffiezaken.

WAT IS DE CUPKICKSTARTER?

De Cupkickstarter is een programma van inspiratiesessies, beleidsvoorbeelden en concrete handvatten dat organisaties helpt de overstap te maken van wegwerpbekers naar herbruikbare alternatieven. In 2023 voerden we de eerste sessies uit in samenwerking met Mission Reuse.

ACTIVITEITEN IN 2024

In 2024 vonden nog enkele vervolgsessies plaats bij o.a. het ministerie van Buitenlandse Zaken, OCW en diverse gemeenten zoals Den Haag, Lelystad en Amsterdam. De nadruk lag hierbij op het concretiseren van beleidsmaatregelen en het faciliteren van praktische implementatie.

De sessies bestonden uit:

- Een keynote door Merijn Tinga over de urgentie van hergebruik;
- Praktijkvoorbeelden van systemen zoals WeCup, Billie Cup en SwapBox;
- Brainstormsessies waarin deelnemers samenwerkten aan actieplannen;
- Follow-up met een commitment om concrete stappen te zetten.

IMPACT

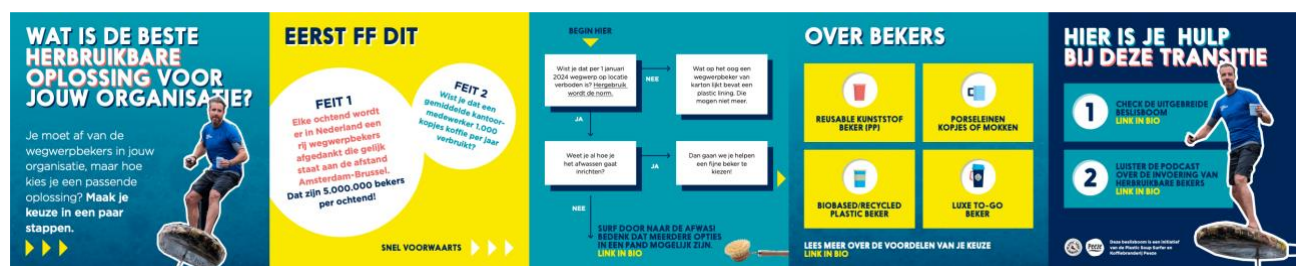
De Cupkickstarter heeft aantoonbaar bijgedragen aan bewustwording en gedragsverandering binnen organisaties. Dankzij de samenwerking met Mission Reuse en onze ervaring met campagnevoering konden we instellingen helpen met:

- Beleidsformulering;
- Keuze voor passende systemen;
- Communicatie naar medewerkers en bezoekers.

AFSLUITING

Met de afronding van dit programma sluiten we de campagne formeel af. De lessen en contacten die hieruit voortkwamen nemen we mee in toekomstige projecten rond hergebruik en gedragsverandering.

De Cupkickstarter is onderdeel van de uitloop van het campagnejaar 2023 en werd in 2024 op kleinere schaal afgerond.

Deel van de campagne en beslisboom 'herbruikbare beker' voor bedrijven.

Mission Reuse Campagne aankomst in Gent met EU-commissaris Frans Timmermans

FINANCIËLE VERANTWOORDING 2024

KOPPELING TUSSEN MIDDELEN EN IMPACT

2024 was een ambitieus en actief jaar voor Stichting Plastic Free Sea. Dankzij een combinatie van particuliere donaties, projectsubsidies en fondsenwerving konden we meerdere grensverleggende campagnes, expedities en onderzoeksprojecten uitvoeren. De financiële huishouding is stabiel en in balans, met een gezonde verhouding tussen structurele kosten en programmatische uitgaven. De kern van onze aanpak blijft: **maximale impact met minimale overhead**.

INKOMSTEN

De **totale baten in 2024 bedroegen € 77.337**. De verdeling van de inkomsten was als volgt:

- **Zwerfafvalrisico-project** – € 25.000
Deze financiering kwam vanuit een programmatisch fonds dat het belang inzag van onze innovatieve benadering rond ontwerp en preventie.
- **Expeditie Londen–Parijs** – € 17.500
Opgehaald via projectgerichte sponsoring, donaties en een bijdrage van een internationale partijen gericht op statiegeld logistiek bevordering.
- **Plastic Avengers Conferentie (PAC24)** – € 17.074
Deze inkomsten zijn afkomstig van fondsen, kaartverkoop en bijdragen van deelnemende partijen en bedrijven.
- **Donaties van particulieren en bedrijven** – € 16.323
Een stijging ten opzichte van 2023. De betrokkenheid van onze community blijkt onverminderd groot.
- **Boekverkoop** – € 1.440
Verkoop van het boek *Plastic Soup Surfer – hoe een surfer het verschil maakt* blijft bijdragen aan onze zichtbaarheid en fondsen.

UITGAVEN

De **totale lasten in 2024 kwamen uit op € 65.236**. Onze uitgaven zijn zoveel mogelijk gericht op de vijf strategische pijlers en zijn als volgt gespecificeerd:

PROGRAMMAKOSTEN

- **Expeditie Londen–Parijs – € 18.675**
Inclusief productie van de documentaire, reiskosten, begeleiding, materialen en conferentieorganisatie in Parijs.
- **Expeditie Parijs–Nice (voorbereiding) – € 1.465**
Vorbereidende kosten zoals routeverkenning, vergunningen en communicatie.
- **Plastic Avengers Conferentie (PAC24) – € 12.866**
Locatie, sprekersvergoedingen, organisatie, techniek en communicatie.
- **Campagnes (Bakzeil, Zuigzak, Prullenbakteldag) – € 4.876**
Voor campagnevisuals, ontwikkelkosten van de app en communicatie.
- **Zwerfafvalrisico-project – € 3.884**
Voor de deskstudie, partnerschappen, conferentievoorbereiding en eerste fases van indexontwikkeling. (Grootste deel uitbetaling begin 2025)
- **Cupkickstarter en herbruikbare bekercampagne – € 5.899**
Deels voortvloeiend uit activiteiten in 2023, dit betreft de afhandeling van geplande sessies en bijeenkomsten in 2024.

COMMUNICATIE EN ORGANISATIE

- **Online communicatie – € 5.692**
Voor onderhoud en ontwikkeling van de website, nieuwsbrieven, videoproducties en social media-uitingen.
- **Fondsenwerving – € 1.475**
Ondersteuning bij het schrijven van aanvragen en onderhouden van fondsenrelaties.
- **Overhead (huur, administratie, software, automatisering) – € 3.892**
We houden deze kosten bewust laag – minder dan 6% van het totaal.
- **Vrijwilligers, bank- en kantoorlasten – € 6.428**
Inclusief vergoeding van gemaakte onkosten, kleine materialen, kantoorbenodigdheden en bankkosten.

RESULTAAT EN BALANS

Het jaar 2024 is afgesloten met een positief saldo van € 11.795.

Dit resultaat heeft ervoor gezorgd dat onze bankstand is toegenomen van € 71.420 per 1/1/2024 naar € 83.215 per 1/1/2025.

Dit bedrag is bedoeld voor de uitvoering van onze pijlers in 2025, met name:

-de vervolgfase van de Zwerfafvalrisico Index

We danken onze partners, donateurs, vrijwilligers, fondsen en vrienden voor het vertrouwen. Samen laten we zien dat systeemverandering mogelijk is – van Londen tot Parijs, van beleidstafels tot de riviermondingen.

Som van Bedrag Categorie	Debet / Credit Credit	Debet
Boek	1.440	2.353
Donaties	16.323	
Expeditie London-Parijs	17.500	18.675
Expeditie Parijs-Nice		1.465
Fondsenwerving		1.475
Online communicatie		5.692
Overhead (organisatie, huur, automatisering en aanverwant)	0	3.892
PA campagnes		4.876
Zwerfafval risico	25.000	3.884
Cupkickstarter		3.630
Vrijwilligers		2.222
Bank- en kantoorkosten		1.937
Herbruikbare beker campagne		2.269
Wakkere wegwerpers		306
PA conferentie	17.074	12.866
Eindtotaal	77.337	65.542

DANKWOORD

Geen enkele expeditie, campagne, conferentie of podcast ontstaat vanzelf. Achter het surfboard, de camera, de microfoon en de schermen staat een klein, gedreven team dat zich onvermoeibaar inzet voor een wereld met minder plasticvervuiling. Stichting Plastic Free Sea is een collectieve inspanning, en daarom willen we aan het eind van dit jaarverslag iedereen die deze missie mogelijk maakt uitdrukkelijk bedanken.

Esther Leystra – onze onmisbare producent en projectcoördinator. Bewaakt niet alleen het overzicht, de planning en het budget, maar zorgt ook dat alles – van boot tot bioscoopzaal – op het juiste moment op de juiste plek is.

Jasper Strik – cameraman, regisseur en visueel verteller.

Eelke Dekker – als regisseur, editor en meedenker geef jij onze verhalen structuur en kracht.

Marcel van Schooten – Van website tot festival organisatie tot socials en nieuwsbrief een digitale kracht en altijd koel.

Martine Eyzenga – Grafisch ontwerper en houdt scherp in de uitingen in de gaten. Zorgt voor de rapporten en de visuele vormgeving van de expedities onder andere.

Ben Vroom – heeft met veel liefde en zijn scherpe analytische blik de website gebouwd en beheerd sinds 2020. Helaas is zijn blik nu op andere duurzame projecten gericht en heeft hij afscheid genomen bij ons.

Martin van de Laan en Natascha van Neerven – loyaal en manusjes van alles die de handjes laten wapperen en helpen waar kan: vooral op expedities met hun camper. Natascha is de online community builder.

Sacha Goutier – Onstopbare fondsenwerver met onuitputbare energie.

Dirk Groot (Zwerfinator) – zwerfafvalheld, dataverzamelaar, mede-initiatiefnemer van campagnes, conferenties en onderzoek. Geen teamlid maar zonder de samenwerkingen met hem was er geen was er geen Zwerfafvalrisico Index – en geen Nationale Prullenbakteldag.

Namens de stichting Plastic Free Sea

Merijn Tinga
(voorzitter)

Stefan Brugman
(penningmeester)

Lisette Heijke
(secretaris)